

Oma kahele lapselapsele on Piret super vanaema ja neile parim aardejahi korraldaja! Juba aastaid on tal Tartu külje all suure aiaga majapidamine, kus ta toimetab ja remondib. Aga raamatud on Piretil ikka ja alati tähtsal kohal – raamat on õhtul (öösel) viimane asi, mida ta näeb ja hommikul esimene asi, mille kohvitassi kõrval avab. 2015. aastal pälvis Piret ELNETi aastaauhinna ESTER. Ta juhtis edukalt Tartu raamatukogude koostööd ja korraldas ESTER Tallinn ja ESTER Tartu süsteemide liitmiseks vajalike muudatuste tegemist Tartu kataloogis.

Soovime palju jõudu heade ideede teostamiseks!

Sinu osakonna kolleegide nimel
Anneli Sepp

Kaspar Kolk 50

2021. aasta 24. aprillil oma esimese juubelini jõudnud Kaspar Kolk lõpetas 1989. aastal Miina Härma nimelise Tartu II keskkooli ning alustas samal sügisel õpinguid Tartu Ülikoolis ajaloo erialal. Peagi pälvis tema huvi värskelt taasavatud klassikalise filoloogia eriala. 1992. aastal tuli ta ajaloo osakonnast sinna üle ja lõpetas klassikalise filoloogia I lennu 1996. aastal.

Kui Tartu Ülikooli raamatukogu vajas Mari Murdvee ootamatu lahkumise järel uut klassikalist filoloogiat, kutsus Malle Ermel Kaspari tööle raamatukokku. 2008. aasta sügisel alustas Kaspar tööd raamatukoguhoidjana käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas. Tema ülesandeks sai töö käsikirjakoguga, mida ladina sõnade *manu scripta* lühendina tähistab kohaviit Mscr.

Kaspari tähelepanu köitsid hiliskeskaegsete pärgamentkoodeksite fragmendid, mida oli kasutatud täitematerjalina hilisemate trükiste köitmisel. Peagi suunas ta oma tähelepanu jäägitult nendele: selgitas välja, millise teose katkendiga on tegemist, tegeles nende konserveerimise küsimuste ja sellega, kuidas teha need uurijatele kättesaadavaks läbi digitaalse andmebaasi. Tänu Kasparile teame nüüd, et vanimad Tartu Ülikooli raamatukogu käsikirjafragmendid pärinevad 9. sajandist, kuid enamus neist pandi kirja 13.–15. sajandi Saksamaal ja need olid osaks jumalateenistusega seotud või vaimuliku sisuga raamatuist.

Töö käigus avastas Kaspar raamatukogu määramata materjalide hulgas kaks restaureeritud lehte, mis viitasid väga vanale trükisele. Ta määras need osana Prantsuse teoloog Petrus de Palude jutlusekogumikust, mis trükiti Baselis, Berthold Ruppeli trükikojas 1485. aastal. Nii sai raamatukogu juurde uue inkunaabli (kohaviidaga Ink 49).

2016. aastal alustas Kaspar paralleelselt tööd Tallinna Ülikooli Akadeemilises Raamatukogus ja hakkas uurima keskaegseid pärgamentfragmente, mis on hoiul Tallinna

mäluasutustes. Nüüdseks on loodud Eesti pärgamentfragmentide andmebaas *Fragmenta membranea Estoniae*, mis koondab andmeid ligi 200 fragmendi kohta ja kuhu neid lisandub veelgi.

Uurimistöo loomuliku jätkuna kerkisid Kaspari huviorbiiti Eesti ajaloolised raamatukollektsioonid – küsimused nende kujunemisest, koostisest ja raamatute provenientsist. 2019. aastal, kui ERÜ vanaraamatu toimikond tähistas 25. aastapäeva, pidas Kaspar ettekande Eesti kloostiraamatukogude rekonstrueerimisest – kuidas köitetunnuste, kataloogide ja sissekirjutuste põhjal selgitada välja, millist kirjandust need võisid keskajal sisaldada. Alates 2020. aastast on Kaspar Tartu Ülikooli doktoriõppes ja kirjutab uurimust hiliskeskaja Eesti raamatukultuurist. Kaspar on avaldanud artikleid ajakirjades *Vikerkaar* ja *Tuna*, *Scripta Musicalia*, *Morgensterni Seltsi Toimetised*, *Raamatukogu*, *Eesti Rahvusraamatukogu Toimetised* ja mujal. 2021. aasta sügisest jätkab Kaspar Aira Vösa tööd ERÜ vanaraamatu toimikonna juhina.

Kindlasti tuleks mainida Kaspari pikaajalist tegevust tõlkijana. Ta on teinud kaastöid kaalukatele teostele, milliseid ilmub ehk kord poolsajandis: „Muinasaja seadusekogumike antoloogia“ (2001) ja „Keskaja kirjanduse antoloogia“ (2013). Tema *opus magnum* on aga olnud paljude uute tõlgete võrra rikkam „Rooma kirjanduse antoloogia“ (2010), mille koostaja ja toimetajana töötas ta läbi kogu rooma kirjanduse paremiku: tõlkis, kirjutas saatesõnu ja kommentaare ning toimetas kaasautorite töid.

Niisugune kogemus on temast verminud ka väga hinnatud ja nõutud toimetaja. Kolleeg Ülle Mölder meenutab: „Minu koostöö Kaspariga algas 2015. aastal aldiinide näituse ja kataloogi „A nagu Aldus Manutius“ koostamisega. Võin kinnitada, et toimetajana on ta äärmiselt põhjalik, täpne ning hea keeletunnetusega. Tema tegevus näituste juures ei piirdunud ainult tekstide toimetamisega, vaid klassikalise filoloogina ja erinevate võõrkeelte valdajana ta ka tõlkis ning kirjutas annotatsioone.“ 2020. aastal, kui tähistasime Madalmaade trükkali Christophe Plantini 500. sünniaastapäeva näitusega plantiinidest, toimetas ta üksikasjalikud näituse ja kataloogi tekstid. Neljal aastal on tema nõudlik pilk vaadanud üle raamatukogu kalendralbumite tekstiosa. Vanaraamatu kataloogijatele on ta olnud asendamatu konsultant sajandeid vanade sissekirjutuste osas.

Kaspar on alati olnud vastuvõtlik muusika suhtes, tegelenud nii gregooriuse laulu kui seto meestelauluga. Olen temaga koos laulnud Tartu gregooriuse laulu kooris *Schola Gregoriana Tartuensis* ja ka lühikest aega tegutsenud raamatukogu ansambelis *Conceptio*, milles Geiu Rämmeri juhendamisel lauldi varajast muusikat raamatukogu enda varasalvedest.

Kaspari huvide sfäär ja uurimistegevus seob raamatukogu üleeuroopalise kultuuri-traditsiooniga, tugevdab ja värskendab ajaloomälu, lisab töökultuuri vankumatut filoloogilist täpsust. Olgu see kirjatükk tänuks ja tunnustuseks põhjalikule ja süvenevale, tänuväärselt täpsele, sooja olemisega ja sõbralikule kolleegile.

Jätkuvalt värsket vaimu soovides
Ave Teesalu